

Uit bed halen, naar school sturen

‘Wij vormen geen keten, maar een kring’

De één beheerst de methodieken om jongeren te helpen. De ander weet precies hoe hij een band kan opbouwen met jongeren op straat. Samen vormen de medewerkers van FlexusJeugdplein en SWS Welzijn het doelgerichte Jongeren Interventie Team (JIT). ‘Het is de perfecte combinatie van de bedachtzame hulpverlener en de extraverte jongerenwerker.’

Schiedamse probleemjongeren raakten vier jaar geleden regelmatig uit beeld bij de hulpverleningsinstanties. Ze werden constant doorverwezen, niemand hield ze nauwgezet in de gaten. Dat moest anders, besloot SWS Welzijn. ‘Daarom hebben we een van onze jongerenwerkers van zijn reguliere werk gehaald. Het werd voortaan zijn taak om jongeren individueel een steuntje in de rug te geven.’ Aan het woord is Gregor Gips, manager van SWS Jong. ‘Na een halfjaar concludeerden we twee dingen. Eén: de behoefte aan deze functie is heel groot. En twee: we hebben te weinig verstand van jeugdhulpverlening.’ SWS Welzijn klopte daarom voor samenwerking aan bij FlexusJeugdplein, organisatie voor jeugd- en opvoedhulp in Rotterdam en omliggende gemeenten.

Het team

FlexusJeugdplein had daar wel oren naar, vertelt Jan van Gerwen, stafmedewerker van de jeugdzorgorganisatie. ‘FlexusJeugdplein heeft allerlei doelmatige interventieprogramma’s. Maar we vroegen ons regelmatig af of we de hulpbehoevende jongeren wel tijdig bereikten. Er ging een tijdrovende papieren mallempelen aan vooraf, eer zo’n jongere eindelijk bij ons aan tafel zat.’ Met de oprichting van het Jongeren Interventie Team (JIT) bundelden de twee organisaties hun krachten. De teamleden – drie mannen en één vrouw van beide organisaties – zijn bij nacht en ontij op straat, in het buurthuis, op school of bij gezinnen thuis. Ze praten met jongeren, houden de vinger aan de pols en grijpen direct in als het mis dreigt te gaan. ‘Wij kijken met bewondering naar het gemak waarmee een jongerenwerker een jongen of meisje uit bed haalt en naar school stuurt’, vertelt Van Gerwen. ‘Dat zit bij ons niet in de genen. Het JIT is echt de perfecte combinatie van de

bedachtzame hulpverlener en de extraverte jongerenwerker.’ Ter illustratie wijst Gips op een recent voorval. ‘Teamlid Remy werd gebeld over een spijbelgeval door de schoolmaatschappelijk werker van FlexusJeugdplein. Zij wist dat Remy er meteen naartoe zou gaan om de jongen naar school te brengen. Daarna kon zij het weer overnemen. Waarom zou je eerst wekenlang dooremmeren en vergaderen over een spijbelaar?’

De methode

Samen met Juliaan van Acker, emeritus hoogleraar orthopedagogiek, ontwikkelde het JIT een methodiek die het kind centraal stelt. Gips: ‘We organiseren de hulp rond het kind. We werken in zijn omgeving, daar waar de problemen zich voordoen. Als het moet, schakelen we iedereen in: gezin, school, ooms, tantes, de kapper, enzovoorts.’ Daarnaast heeft het team de bureaucratie tot een nihil niveau teruggebracht. ‘We volgen elke jongere met een individuele monitor. En we rapporteren per jongere eenmalig aan de gemeente. Dat is alles. De JIT’ers hoeven zich daar bovendien niet mee bezig te houden. Die kunnen de hele dag de straat op.’ Van Gerwen benadrukt het verschil met de reguliere hulpverlening. ‘Normaal gesproken gaat een kind de hulpverleningsketen in. Het gaat van intakegesprek naar indicatiebesluit en het wordt vervolgens te veel en te vaak verwezen. Wij vormen geen keten, maar een kring. Wij brengen de deskundigheid van meerdere organisaties naar het kind toe.’

De praktijk

Gips noemt als voorbeeld een meisje dat bij het JIT aanklopte omdat ze schulden had. ‘Ze had geen contact met haar familie, ging niet naar school, woonde samen met een loverboy en was zwanger. Onze JIT’er trof bij haar thuis

een enorme puinhoop aan. Er liepen vier katten rond, alles zat onder de pis en de stront. Er was geen kinderkamer, niet eens een kinderbedje.'

Het JIT pakte het meisje vast en liet haar niet meer los tot het goed ging. Gips: 'Allereerst bepalen we met een deskundige van FlexusJeugdplein en een gedragsdeskundige met welke problemen we te maken hebben. Hoe zit het tussen de oren bij deze dame? Welke partijen kunnen het veiligheidsprobleem met de loverboy oplossen?' Vervolgens worden de taken verdeeld. FlexusJeugdplein stuurt het traject aan. De GOSA-regisseur zorgt dat de loverboy geen vat meer op het meisje krijgt. 'En de JIT'er ruimt alle obstakels uit de weg. De katten gaan het huis uit. We maken het huis schoon, schilderen de boel, richten een kinderkamer in. We gaan met de schulden aan de slag. En we sturen het meisje naar het Lentiz LIFE College. Daar krijgt ze een halfjaar de tijd om alles op een rijtje te zetten. De baby kan er naar de opvang.' Inmiddels gaat het redelijk met het meisje. Ze spijbelt af en toe, maar de JIT'er is er dan snel bij. 'De loverboy zit vast. Als hij vrijkomt, komt ook hij waarschijnlijk naar ons toe voor hulp', besluit Gips.

'Ga uit van de kracht van het netwerk rond het kind'

Het resultaat

In 2010 hielp het JIT 77 jongeren. Met driekwart van die groep gaat het goed. 'Dat is natuurlijk een momentopname, ze kunnen na twee jaar weer op de stoep staan', zegt Van Gerwen. 'Maar we hebben zoveel mogelijk hobbels in hun leven weggewerkt. Ze hebben een dagbesteding, en zien weer perspectief in hun leven.'

De JIT-methode is niet alleen effectief, maar ook kostenbesparend, menen Gips en Van Gerwen. 'In de kern ben ik hulpverlener, voor mij telt het resultaat. Of iets geld kost, interesseert me eigenlijk niet', stelt Van Gerwen. 'Het toeval wil dat ons werk relatief goedkoop is.' Gips vult aan: 'Omdat we er op tijd bij zijn, voorkomen we dat een jongere in contact komt met bijvoorbeeld justitie of de kinderbescherming.'

Natuurlijk kost deze methode ook geld, beaamt Van Gerwen. 'Maar als je een jongere naar een instituut in de Brabantse bossen stuurt, gaat de meter pas echt lopen. En als zo'n jongen weer terugkeert naar huis, dan komt hij zo weer in de problemen. Het vangnet in zijn leefomgeving ontbreekt volledig. Als je uitgaat van de kracht van het netwerk rond het kind, dan is je rendement simpelweg het grootst.'

WERK IN UITVOERING

NEDERLAND KENT VOLOP

EFFECTIEVE W&MD-ACTIVITEITEN.

HIERONDER EEN VOORBEELD.

Wat:

Sociaal Netwerkcafé

Wie:

Tukkie Tuk, opbouwwerkster

Versa Welzijn

Waar:

Hilversum

Wanneer:

sinds 2011

'Als opbouwwerker kom ik al 24 jaar in de Hilversumse wijk Oost, buurt Liebergen. Ik merkte dat verschillende hulpverlenings- en welzijnsorganisaties in de buurt allemaal dezelfde doelgroep kwetsbare mensen tegenkomen en opzoeken. En onderling kennen we elkaar eigenlijk niet. De huisarts weet bijvoorbeeld niet precies wat het Wijkcentrum doet, terwijl hij in zijn spreekkamer wel mensen krijgt die eenzaam zijn. Dat Wijkcentrum kan voor die mensen veel betekenen. Dat zit in kleine dingen: een activiteit, een bloemetje, een lunch met buurtgenoten. In het Sociaal Netwerkcafé willen we dwarsverbanden leggen tussen hulpverleners, zodat we beter naar elkaar doorverwijzen. Het netwerkcafé vindt twee keer per jaar plaats. Voor de eerste bijeenkomst in april jongstleden hadden we alle sleutelfiguren in de wijk uitgenodigd. Buurtzorg, HilverZorg, huisartsengroepen, ouderenzorg, maar bijvoorbeeld ook Vluchtelingenwerk en Sociaal Cultureel Werk. Als kennis-making organiseerden we een speeddate aan de hand van prikkelende stellingen. Kort, krachtig en vooral laagdrempelig. Door al deze verschillende mensen rond één tafel te zetten, voeden en versterken we elkaars kennis. De signalen die we opvangen uit de wijk, spelen we naar elkaar door. Zo krijgen we de mensen die buiten de boot vallen veel beter in beeld.'